

ANNALES SCIENTIA POLITICA

VOLUME 7, NUMBER 2, 2018

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 7, No. 2, 2018

MAŠKARINEC, P.: Women as mayors: the political representation of women in the leadership of Slovak municipalities after the municipal elections in the year 2010. *Annales Scientia Politica*, Vol. 7, No. 2 (2018), pp. 6 – 17.

PAVEL MAŠKARINEC

Department of Political Science and Philosophy
Faculty of Arts
Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem
Czech Republic
E-mail: maskarinec@centrum.cz

Abstract:

The paper analyses women's representation at the local level in Slovakia, or at the level of all (almost three thousand) Slovak municipalities, respectively. We focus on determinants of women's descriptive representation in mayoral offices and how various factors (socioeconomic, cultural, or political) affect women's political representation at this level. The main findings of the paper are that education or cultural factors (Catholicism and share of the population with Hungarian nationality) had only very limited effect on women's representation, in contrast to the much stronger negative effect of the municipality size, which significantly decreased number of women in the position of Slovak mayors. However, we show that the strongest effect on women's chances to be elected to the position of the mayor is whether women held mayoral post in a given municipality in a previous electoral term. This factor strongly favours women in following mayoral elections and at the same time it explained almost all variance in the dependent variable.

Keywords:

Local politics, Mayors, Slovakia, Women and politics, Women's representation.

ŽENY JAKO STAROSTKY: POLITICKÁ REPREZENTACE ŽEN VE VEDENÍ SLOVENSKÝCH OBCÍ PO KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ROCE 2010

PAVEL MAŠKARINEC

Department of Political Science and Philosophy
Faculty of Arts
Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem
Czech Republic
E-mail: maskarinec@centrum.cz

Abstract:

The paper analyses women's representation at the local level in Slovakia, or at the level of all (almost three thousand) Slovak municipalities, respectively. We focus on determinants of women's descriptive representation in mayoral offices and how various factors (socioeconomic, cultural, or political) affect women's political representation at this level. The main findings of the paper are that education or cultural factors (Catholicism and share of the population with Hungarian nationality) had only very limited effect on women's representation, in contrast to the much stronger negative effect of the municipality size, which significantly decreased number of women in the position of Slovak mayors. However, we show that the strongest effect on women's chances to be elected to the position of the mayor is whether women held mayoral post in a given municipality in a previous electoral term. This factor strongly favours women in following mayoral elections and at the same time it explained almost all variance in the dependent variable.

Keywords:

Local politics, Mayors, Slovakia, Women and politics, Women's representation.

Úvod

Otázka odlišné míry zastoupení žen na různých úrovních vládnutí se těší dlouhodobě poměrně širokému zájmu odborné veřejnosti, a to zejména v případě výzkumu vlivu různých faktorů, které přispívají k nárůstu politické reprezentace (zastoupení) žen na celostátní úrovni nebo jej naopak omezují (Norris, 1987; Rule, 1987; Paxton, 1997; Matland, 1998; Stockemer, 2008; Krook, 2010). Podobně se v poslední době začíná v daleko větší míře rozvíjet i výzkum lokální úrovně vládnutí (Karning, Welch, 1979; Welch, Karning, 1979; Bullock, MacManus, 1991; Trounstein, Valdini, 2008; Smith, Reingold, Owens, 2012; Magin, 2011; Sundström, Stockemer, 2015), tedy prostoru, kde ženy měly tradičně daleko vyšší zastoupení než v prvořadě aréně politiky před-

stavované celostátními parlamenty.¹ Na druhé straně novější výzkumy ukázaly, že vyšší úspěšnost žen v lokální politice nelze automaticky spojovat s tradičními představami o lokální politice jako prostoru více přátelského k ženám, či arény politiky vyžadující od zapojených aktérů méně investic ve smyslu volného času či dalších osobních obětí, tedy faktorů, jež by měly více nahrávat ženám (srov. Pini, McDonald, 2011, s. 1 – 2). Z těchto důvodů se do popředí dostává otázka hledání strukturálních či kulturních faktorů, které by dokázaly vysvětlit odlišnou úspěšnost žen v lokální politice, tedy oblasti, kde je výzkum v mnoha případech výrazně ztěžován např. silnou fragmentací sídelní struktury, což je i případ Slovenska, které se svými 2933 obcemi patří ke státům s nejfragmentovanější strukturou osídlení v Evropě.²

Cílem předkládaného textu je pokusit se zaplnit tuto výzkumnou mezeru. S ohledem na omezený rozsah textu se nicméně bude jednat spíše o snahu otevřít toto výzkumné téma. Naším cílem bude snaha identifikovat faktory, které stojí za úspěchem žen ve snaze stanout ve vedení slovenských obcí. Naše práce tak navazuje na předchozí, ne příliš četné práce, jež se tomuto tématu věnovaly (Sloboda, 2014, 2015, 2017; Maškarinec, Klimovský, Danišová, 2018). Oproti předchozím výzkumům, které byly zaměřeny pouze na omezený počet případů – 138 obcí se statusem města (Sloboda, 2014, 2015, 2017), resp. 71 okresních měst (Maškarinec, Klimovský, Danišová, 2018), nicméně výrazně rozšiřujeme analyzovaný soubor obcí, když se zaměřujeme na analýzu faktorů, které ovlivňovaly šance žen získat post starosty nebo primátora ve všech 2907 slovenských obcích v komunálních volbách v roce 2010,³ a naše analýza by tudíž měla poskytnout komplexnější pohled na problematiku politické reprezentace žen ve vedení slovenských obcí.⁴

Na druhé straně jistým omezením předkládané práce, je redukce analyzovaného období na jedny volby. Toto omezení je dáno zejména časovou náročností při práci s takto vysokým souborem obcí, a z tohoto důvodu je naše práce spíše zahájením diskuze o možnostech žen získat větší vliv na rozhodování v lokálním politickém procesu než předložením zcela konečných odpovědí na tuto otázku.

Důležitost a aktuálnost volby tématu práce podle našeho názoru spočívá ve zjištění, že ačkoliv je zastoupení žen na místní úrovni na Slovensku vyšší než na národní nebo regionální úrovni vládnutí, i nadále tato situace není zcela uspokojivá (Gyárfášová, Bútorová, Fildelfiová, 2008), přičemž současně nemáme jasnou představu, jaké faktory či charakteristiky místních komunit přispívají k vyššímu zastoupení žen a zda jsou tyto faktory stejné, nebo odlišné od těch, jejichž efekt byl prokázán v tradičních demokraciích. Tedy zda je ve středoevropském areálu, zastupovaném v našem případě Slovenskem, přístup žen k procesu politického rozhodování rovněž ovlivňován spíše strukturálními nebo kulturními faktory, nebo se jedná o komplexní fenomén odrážející jak lokální politický kontext, tak institucionální faktory (Smith, Reingold, Owens, 2012; Spicer, McGregor, Alcantara, 2017), předchozí zkušenost v zastávání úřadu (Tounstine, 2011), nebo osobní charakteristiky jednotlivých kandidátů (Fox, Lawless, 2005).

Teoretické předpoklady politické reprezentace žen na lokální úrovni

Studie zaměřující svou pozornost na problematiku deskriptivní reprezentace žen rozlišují tradičně tři základní skupiny faktorů, jež mohou mít efekt (na odlišnou míru zastoupení žen na národní (parlamentní) úrovni: (1) socioekonomické faktory; (2) kulturní faktory; (3) institucionální faktory (Norris, 1987; Siaroff, 2000; Krook, 2010). Tyto faktory přitom podle našeho názoru mohou působit i na zastoupení

¹ Více ke konceptu prvo- a druhořadých voleb viz Reif a Schmitt (1980), Reif (1997), Marsh (1998), Hix a Marsh (2007).

² Více k různorodosti lokálních systémů vlády v postkomunistickém prostoru střední a východní Evropy viz Swianiewicz (2014).

³ Respektive jedná se o volby starostů a primátorů v obcích, městech a městských částech.

⁴ Pokud se vrátíme k rozdílné úspěšnosti žen na jednotlivých úrovních vládnutí, dosáhla na Slovensku reprezentace žen v posledních volbách na národní (parlamentní) úrovni 19,33 % (2016), resp. na kraj-

ské úrovni 13,94 % (2017). Přesun na lokální úroveň pak ukazuje, že zatímco v roce 1994 získalo post starosty 15,2 % žen, v roce 2014 to již bylo 23,0 % žen. Na druhé straně s nárůstem velikosti obcí měl tento počet tendenci výrazně klesat, jak ukazuje pohled na slovenská okresní města, kde ve sledovaném období došlo pouze k nárůstu z 2,8 % žen v pozici starostky v roce 1994 na 11,3 % v roce 2014.

žen na nižších úrovních vládnutí a z tohoto důvodu se v následující části práce zaměříme na jejich možný vztah k lokální reprezentaci žen. Hned v úvodu nicméně musíme konstatovat, že se budeme věnovat pouze omezenému okruhu faktorů. Důvodem této volby je zvolená (obecní) úroveň agregace, která výrazně omezuje množství proměnných, které jsou na této úrovni agregace dostupné (de facto téměř výhradně na proměnné pocházející ze *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov* či volebních statistik) a současně lze v jejich případě vyslovit teoretická očekávání ve směru mezi efektem jejich působení a mírou politické reprezentace žen ve vedení slovenských obcí.

Velikost obce je považována za jeden z klíčových faktorů ovlivňujících podobu lokální politiky, což doložily již výzkumy ze 70. let 20. století, které analyzovaly vztah mezi velikostí politických jednotek a charakteristik jejich správy (srov. Dahl, Tufte, 1967). Podobně výzkumy na Slovensku potvrdily, že velikost obce má významný vliv na mnoho aspektů lokální politiky, ať už se jedná o vliv velikosti obce na míru volební participace (Klimovský, Žúborová, 2011; Kostecký, Krivý, 2015), míru úspěšnosti sdružení nezávislých kandidátů (Maškarinec, Klimovský, 2016), či míru deskriptivní reprezentace žen ve velkých městech (Sloboda, 2014; Maškarinec, Klimovský, 2017).

Většina zahraničních studií se shoduje na názoru, že větší obce jsou příznivějším prostředím pro zastoupení žen v politice (srov. Welch, Karnig, 1979; Bullock, MacManus, 1991; Trounstone, Valdin, 2008; Smith, Reingold, Owens, 2012; k opačným příkladům viz Regulska, Fried, Tiefenbacher, 1991; Magin, 2011). Crowder-Meyer, Kushner Gadarian a Trounstone (2015, s. 320) uvádí jako hlavní důvod vyšší úspěšnosti žen v populačně silnějších obcích preferenci sociální diverzity občany velkých měst, která vede politické strany k větší ochotě nominovat do voleb ženské kandidátky, jimž jsou voliči v hodnotově liberálnějším prostředí, typickém právě pro velká města, v narůstající míře ochotní odevzdávat své hlasy. Tento faktor, spolu s existencí větších volebních obvodů, tak nepůsobí proti ochotě stran nominovat ženské kandidátky, protože na rozdíl od jednomandátových obvodů nevyklučuje ve vícemandátových obvodech postavení ženské kandidátky současnou kandidaturu

mužů. Tyto závěry nicméně platí především pro reprezentaci žen na úrovni obecních zastupitelstev. Naproti tomu studie věnující se politické reprezentaci žen v pozicích starostek identifikovaly pouze velmi slabý efekt mezi velikostí obce a obsazením postu starosty ženami, a to jak v negativním (Welch, Karnig, 1979), tak pozitivním směru (Smith, Reingold, Owens, 2012).

Na druhé straně další autoři (Kjær, Matland, 2018, s. 5) zdůrazňují, že to není velikost obce jako taková, která by ovlivňovala úroveň zastoupení žen v lokální politice. Naopak velikost místní populace slouží spíše jako zástupce dalších důležitých faktorů působících na míru participace žen na místním politickém rozhodování. Smith, Reingold a Owens (2012, s. 317) v tomto ohledu zmiňují žádoucnost (*desirability*) konkrétní funkce, zatímco Kjær a Matland (2018, s. 5) hovoří o sociálním kapitálu a zejména urbanizaci jako hnací síle vyšší reprezentace žen, protože modernizace (přítomná v daleko vyšší míře v urbanizovanějších oblastech) přináší relativně přátelské postoje vůči zapojení žen do politiky (Darcy, Welch, Clark, 1994, s. 47), což posiluje rovněž dostatečný počet žen disponujících většími zdroji a ochotných kandidovat ve volbách (Kjær, Matland, 2018, s. 6).

V případě Slovenska výsledky předchozích (převážně deskriptivních) prací naznačily, že velikost místní populace je zřejmě hlavním faktorem stojícím za úspěšností žen ve slovenské lokální politice (srov. Filadelfiová, Radičová, Puliš, 2000, s. 54 – 56). Zatímco ale narůstající velikost obcí posiluje přítomnost žen v zastupitelstvech slovenských okresních měst (srov. Maškarinec, Klimovský, 2017, s. 398 – 404), v případě starostek je vztah přesně opačný (srov. Bitušíková, s. 1013 – 1018; Maškarinec, Klimovský, Danišová, 2018, s. 543 – 546), což Bitušíková (2005, s. 1008) zdůvodňuje většími finančními a lidskými zdroji velkých slovenských obcí, které činí post starosty (primátora) ve větších městech pro muže více atraktivní ve smyslu moci a peněz, i s ohledem na to, že mzda starostů i primátorů je na Slovensku odvozena právě od počtu obyvatel obce.

Tato zjištění tedy naznačují, že i na Slovensku platí obecné zjištění, že s rostoucí úrovní rozhodování klesá zastoupení žen (tzv. „pyramidový vzorec“, či princip „čím výše, tím méně“ [*„the higher the fewer“*]), dokládající snižující

se úspěšnost žen získávat vyšší mocenské posty).⁵ Na druhé straně je nutné připomenout, že některé novější práce našly i opačný vzorec politické reprezentace žen a poukazují tedy na to, že předpoklad, že je politika pro ženy méně či více otevřená na lokální úrovni, nelze brát za zcela daný, i s ohledem na značnou proměnlivost zastoupení žen mezi různými zeměmi (srov. Holtkamp, Wiechmann, Schnittke, 2009; Tolley, 2011; Eder, Fortin-Rittberger, Kroeber, 2016; Navarro, Medir, 2016). S ohledem na tato zjištění předpokládáme, že:

Zastoupení žen jako starostek bude nižší ve větších obcích (Hypotéza 1).

Důležitým faktorem ovlivňujícím volební chování je v případě socioekonomických proměnných vzdělání, v jehož případě někteří autoři (Stubager, 2010; Bentsson et al., 2014) mluví o vzniku tzv. vzdělanostní konfliktní linie (*cleavage*). Další autoři tvrdí, že vzdělání je hlavním faktorem politické participace žen (Rule, 1987; Magin, 2011), nárůst vzdělanosti žen rozšiřuje sociální základnu, z níž se mohou rekrutovat lídři (a voliči) ženských stran (Ishiyama, 2003) a obecně lidé s vyšším stupněm dosaženého vzdělání více participují v politice, protože s vyšším vzděláním narůstá důležitost, kterou jedinci politice přikládají (Norris, 2002). Vzdělanostní struktura společnosti současně může fungovat jako proměnná, vysvětlující tzv. nepřírozené volební chování sociálních tříd (srov. Vlachová, Häuberer, 2012, s. 154), s ohledem na to, že vzdělání je jak indikátorem pozice na trhu práce (sociální třídy), tak kulturního kapitálu (Vlachová, Řeháková, 2007, s. 138). Přestože pak některé studie dokládají spíše smíšený efekt socioekonomických proměnných (Paxton, 1997; Matland, 1998; Ruedin, 2012; Stockemer, 2014), a například Magin (2011) nenachází silnější vliv vzdělanostní struktury obcí na zastoupení žen v lokálních volbách v Německu (ani pozitivní, ani negativní), očekáváme, že:

Zastoupení žen jako starostek bude nižší v obcích s menším podílem vysokoškolsky vzdělané populace (Hypotéza 2).

Druhá skupina faktorů, potenciálně ovlivňujících zapojení žen do lokální politiky, se tradičně označuje jako kulturní faktory. Mezi nimi hrají prim náboženské vyznání a postoje k genderové rovnosti (Dahlerup, Leyenaar, 2013, s. 4), které spolu s pozitivním vlivem více rovnostářských politických kultur nebo větší sekularizace mohou navyšovat hodnoty deskriptivní reprezentace žen (Navarro, Medir, 2016). Inglehart a Norris (2003, s. 49) hovoří o procesu sekularizace, postupně doprovázeným společenskou modernizací, které oslabují sílu náboženských hodnot v postindustriálních společnostech (zvláště mezi mladšími generacemi), a přispívají k větší genderové rovnosti, přestože s odlišnými postoji vůči ženám mezi různými náboženskými skupinami (srov. Inglehart, Norris, 2003, s. 51 – 71, 153 – 159; Siaroff, 2000, s. 199 – 202). V tomto ohledu je analyzován zejména katolicismus vzhledem k jeho preferenci k tradičním genderovým rolím a konzervativnímu názoru na postavení žen ve společnosti (Giger, 2009, s. 481). V prostředí s větší dominancí katolicismu v místní politické kultuře je tudíž možné očekávat nižší podíl obyvatel s postmaterialistickými postoji a hodnotami, a tedy i nižší ochotou hlasovat ve volbách pro ženské kandidátky. Přestože pak Inglehart a Norris (2000, s. 453 – 457) zjistili, že v postkomunistických zemích je tento vzorec opačný, předpokládáme, že:

Zastoupení žen jako starostek bude nižší v obcích s větším podílem obyvatel hlásících se k římsko-katolickému vyznání (Hypotéza 3).

Další okruh kulturních faktorů lze spojit s politickou historií. V případě Slovenska je významná přítomnost maďarské menšiny, která dosahuje přibližně 8,5 % slovenské populace. V tomto ohledu je důležité zjištění Bakoše, Soukopové a Šelešovského (2015), podle nichž má současná lokální politika a institucionální uspořádání slovenského lokálního systému vlády kořeny v rakousko-uherské říši, přičemž slovenské prostředí je propojeno spíše s „uherským (maďarským) dědictvím“, kdy je maďarská politika tradičně historicky více genderově nerovná. I na základě zjištění nega-

⁵ Taagepera (1994, s. 201) hovoří o zákonu menšinového oslabování (*law of minority attrition*), kdy s narůstající úrovní rozhodování klesá počet přidělovaných pozic, což by mělo automaticky snižovat zastoupení menšin (včetně žen).

tivního efektu maďarské populace na zastoupení žen ve slovenských obecních zastupitelstvech (Maškarinec, Klimovský, 2017) tak očekáváme, že:

Zastoupení žen jako starostek bude nižší v obcích s větším podílem obyvatel maďarské národnosti (Hypotéza 4).

Konečně poslední skupinou faktorů, jež mohou potenciálně ovlivňovat politickou reprezentaci žen na lokální úrovni, zastupují politické a institucionální faktory. Skutečnost, že vyšší podíl žen v předchozím volebním období může mít pozitivní efekt na zastoupení žen v následujícím období, byl potvrzen jak v národních (prvohradých) volbách (Ondercin, Welch, 2009), tak na lokální (druhořadě) úrovni (Trounstone, 2011), a to i ve slovenském případě (Maškarinec, Klimovský, 2017). Smith, Reingold a Owens (2012, s. 321 – 324) následně ukázali, že reprezentace žen ve stávajícím zastupitelstvu má pozitivní (přestože ne příliš silný) efekt na úspěšnost žen v následujících volbách starostů, na příkladu voleb ve městech s více než 100 000 obyvateli v USA. Pouze slabý efekt předchozího zastoupení žen na volby starostek v následujících volbách byl nalezen i ve volbách starostek slovenských okresních měst (Maškarinec, Klimovský, Danišová, 2018).

Další autoři poté přichází s tvrzením, že první volbu žen lze chápat jako „inovativní politické chování, ale úspěšné inovace se následně stávají běžnými a rozšířenějšími“ (Ondercin, Welch, 2009, s. 599). Většina studií rovněž potvrzuje velmi silný pozitivní efekt inkumbence (výhody stávajících držitelů úřadů, pokud se ucházejí o znovuzvolení oproti jejich protikandidátům) na úspěšnost kandidátů v lokálních volbách (Krebs, 1998; Martinussen, 2004; Trounstone, 2011; Bernard, 2012), což v případě velkých slovenských měst potvrdily i některé předchozí studie (Sloboda, 2014, 2017). Výjimku představuje práce Spicera, McGregora a Alcantary (2017), kteří nepotvrdili vliv inkumbence na vyšší míru ochoty žen kandidovat ani na jejich úspěch v lokálních volbách, zatímco Crowder-Meyer, Kushner Gadarian a Trounstone (2015) zdůraznili roli zkušenosti, kdy

úspěšnost žen na nižších pozicích může sloužit jako prostředek usnadňující jejich následný úspěch i při volbě (obsazování) postu starostů (srov. Crowder-Meyer, Kushner Gadarian, Trounstone, 2015, s. 328 – 328). Na základě těchto konstatování formulujeme následující hypotézu:

Zastoupení žen jako starostek bude vyšší v obcích, kde v předchozím období zastávala tento post rovněž žena (Hypotéza 5).

Metodologie výzkumu

Analytickými jednotkami naší práce jsou volby starostů a primátorů ve všech 2907 slovenských obcích, městech a městských částech v roce 2010. S ohledem na předchozí průzkumy pak analýzu všech obcí doplňujeme i samostatnou analýzou zaměřenou na 138 obcí se statusem města, s cílem prokázat, zda zastoupení žen v největších obcích ovlivňují stejné faktory, které působí i v nejmenších obcích, kde místní populace dosahuje velikost v pouze desítkách osob.

Primárním indikátorem (závisle proměnnou) práce je dichotomická proměnná dělicí obce na ty, ve kterých po volbách stála (hodnota 1) či naopak nestála (hodnota 0) v čele obce žena. Nezávisle proměnné pocházejí z dvou zdrojů (viz tabulka 1). Volební statistiky z databáze Statistického úřadu Slovenské republiky (ŠÚSR, 2018) a strukturální (socioekonomické) a kulturní proměnné ze Sčítání obyvatel, domů a bytů 2011 (SODB, 2011). *Velikost obce* je s ohledem na to, že populace několika obcí výrazně překračuje velikost zbývajících obcí, vyjádřena jako logaritmus počtu obyvatel. *Vzdělání* je vyjádřeno jako podíl obyvatel s ukončeným vysokoškolským vzděláním na populaci obce, *katolíci* jako podíl obyvatel hlásících se k římsko-katolickému vyznání, *předchozí starostka* jako dichotomická proměnná dělicí obce na ty, kde v období předcházejícím komunálním volbám v roce 2010 (tj. v období po komunálních volbách v roce 2006) stála (hodnota 1) či naopak nestála (hodnota 0) v čele obce žena.

Tabulka 1 Seznam proměnných a jejich deskriptivní charakteristiky

Proměnná	Popis	Průměr (směrodatná odchylka)	
		Města (N = 138)	Obce (N = 2907)
Závisle proměnná	Dichotomická proměnná dělicí obce na ty, ve kterých po volbách stála (hodnota 1) či naopak nestála (hodnota 0) v čele obce žena	0,12 (0,321)	0,20 (0,406)
Velikost obce (log)	Logaritmus počtu obyvatel obce	4,06 (0,484)	2,84 (0,524)
Vysokoškoláci	Podíl obyvatel s ukončeným vysokoškolským vzděláním	14,31 (4,337)	8,47 (4,395)
Katolíci	Podíl obyvatel hlásících se k římsko-katolickému vyznání	58,42 (16,960)	62,49 (28,700)
Maďaři	Podíl obyvatel maďarské národnosti	8,07 (19,06)	11,24 (25,430)
Předchozí starostka	Dichotomická proměnná dělicí obce na ty, kde v období předcházejícím volbám stála (hodnota 1) či naopak nestála (hodnota 0) v čele obce žena	0,08 (0,272)	0,23 (0,418)

Zdroj: SODB (2011), ŠÚSR (2018); vlastní výpočty.

Sohledem na to, že závislou proměnnou výzkumu je dichotomická proměnná ukazující, zda měla daná obec ve sledovaném období ženskou starostku, bude jako metoda analýzy použita logistická regrese. Budou prezentovány čtyři samostatné regresní modely. Na jedné straně modely zahrnující socioekonomické a kulturní proměnné (Model 1 pro města, respektive Model 3 pro všechny obce) a modely, do nichž mimo předchozích proměnných vstupuje rovněž proměnná „předchozí starostka“ (Model 2 pro města, respektive Model 4 pro všechny obce).⁶

Zjištěné vztahy budou vyjádřeny prostřednictvím základních parametrů regresního modelu: hodnotami nestandardizovaných regresních koeficientů B (jako míry vlivu nezávisle proměnné na proměnnou závislou očištěnou od vlivu působení ostatních proměnných, která říká, o kolik se změní hodnota závisle proměnné, pokud se nezávisle proměnná zvýší o jednotku), hodnotami $\text{Exp}(B)$ tedy exponenciálním koeficientem B (který vyjad-

ruje zvýšení poměru šancí [*odds ratio*] výskytu konkrétního jevu, pokud se nezávisle proměnná zvýší o jednotku) a hodnotami Nagelkerke R^2 (jako míry celkové úspěšnosti modelu vysvětlit variabilitu závisle proměnné).

Výsledky analýzy

Výsledky logistických regresních modelů vysvětlujících úspěšnost žen při snaze získat nejvyšší post v některé ze slovenských obcí shrnují tabulky 2 a 3. Výsledky analýzy přitom dokládají, že mezi modely pro všechny slovenské obce a modely pracujícími pouze s obcemi se statusem města existují jisté inkonzistence ve směru jejich působení, což neplatí pouze pro srovnání mezi obcemi a městy, ale rovněž (v menší míře) pro oba modely pracující na městské úrovni agregace. Druhým základním zjištěním je poměrně malá úspěšnost modelů zahrnujících pouze sociostrukturní a kulturní proměnné (Model 1 a 3) ve vysvětlování variability závisle proměnné.⁷ Model 1 tak dokázal správně předpovědět vyšší úspěšnost žen v boji o starostenský post pouze ve zhruba 4 % případů (města), respektive Model 3 ve 3 % případů (všechny slovenské obce). Naproti tomu pokud do regresního modelu vstoupí proměnná „předchozí starostka“ (Model 2 a 4), vysvětlovací kapacita modelů výrazně vzrůstá, a to až na 28 % (města), respektive 30 % (všechny slovenské obce).

⁶ V tabulkách regresních modelů jsou pro informaci uvedeny koeficienty statistické významnosti (p), přestože sledování těchto hodnot má význam pouze při práci s výběrovými daty (*survey*) (Soukup, Rabušic, 2007). V našem případě, kdy je předkládána analýza založená na souboru všech slovenských obcí, nicméně hodnoty statistické významnosti nemají podobnou vypovídací hodnotu jako v případě analýz založených na výběrových šetřeních. Současně je důležité zdůraznit, že statistická významnost sama o sobě neindikuje věcnou významnost a v poslední době narůstá zájem výzkumníků o statisticky „nevýznamná“ zjištění, která ale mohou být věcně významná k řešeným problémům (srov. Ziliak, 2016, s. 85).

⁷ S vědomím toho, že hodnoty Nagelkerke R^2 nelze v případě logistické regrese interpretovat zcela analogicky jako v případě vícenásobné lineární regrese (viz Řeháková, 2000, s. 479).

Pokud se v prvním kroku analýzy zaměříme na modely pracující s úrovní 138 slovenských měst, vidíme, že Model 1 nejenže disponuje pouze velmi omezenou vysvětlovací kapacitou, ale současně i efekt jednotlivých nezávisle proměnných je velice slabý, a i s ohledem na toto konstatování je nutné přistupovat ke zjištění, že některé proměnné nepůsobí v souladu s teoretickými očekáváními. Ze všech proměnných v Modelu 1 lze pozorovat silnější efekt pouze u velikosti obce, s jejímž nárůstem podle očekávání klesá úspěšnost žen usilujících o zisk postu starostky. Naproti tomu vliv kulturních proměnných na šanci žen usednout ve vedení obce se blíží nule, nicméně zatímco v případě katolicismu se potvrdil jeho negativní vliv na zastoupení žen, v případě podílu obyvatel maďarské národnosti nebyl negativní efekt této proměnné potvrzen a oproti teoretic-

kým předpokladům byla úspěšnost žen nižší také ve městech s vyšší vzdělanostní úrovní místní populace. Přesun k Modelu 2 poté naznačuje, že pokud do regresního modelu vstoupí proměnná sledující, zda v daném městě zastávala v předchozím volebním období post starosty žena, nejenže výrazně narůstá vysvětlovací kapacita modelu (tato proměnná de facto sama vysvětluje naprostou většinu vysvětlené variability závisle proměnné), ale současně je efekt této proměnné velmi silný. Předchozí přítomnost ženy jako starostky zvyšuje šanci žen získat tento post v následujícím období více než 24krát, zatímco efekt dalších proměnných zůstává blízko nule, přičemž výrazně klesá i vliv velikosti obce, jež dokonce přechází do opačného směru působení.

Tabulka 2 Determinanty zastoupení žen na pozicích starostek na Slovensku (komunální volby 2010 – obce se statusem města), logistická regrese

	Model 1			Model 2		
	B	S.E.	Exp(B)	B	S.E.	Exp(B)
Velikost obce (log)	-0,165	0,571	0,848	0,019	0,680	1,020
Vysokoškolači	-0,063	0,072	0,939	-0,005	0,085	0,995
Katolíci	-0,019	0,015	0,981	-0,014	0,018	0,986
Maďaři	0,004	0,013	1,004	0,015	0,014	1,016
Předchozí starostka				3,191	0,772	24,307***
Konstanta	0,531	2,336	1,701	-1,943	2,846	0,143
N		138			138	
Nagelkerke R2		0,043			0,280	

Zdroj: vlastní zpracování autorem.

Poznámka: S.E.: standardní odchylka; hodnoty hladina statistické významnosti: ***: $p < 0,01$; **: $p < 0,05$, *: $p < 0,10$ (statisticky významné hodnoty vyznačeny tučně).

Pokud se v následujícím kroku analýzy přesuneme na úroveň všech (téměř tři tisíce) slovenských obcí, zaznamenáváme poměrně podobné výsledky jako v případě analýzy velkých měst, s jedinou výjimkou. Zatímco vliv vzdělanostní struktury a kulturních proměnných neměl de facto žádný vliv na to, zda se některé z ženských kandidátek podařilo stanout v čele obce (pouze velmi slabě pozitivní efekt byl nalezen u proměnné vysokoškolači, která oproti velkým městům ve všech obcích působí dle očekávání pozitivně), daleko silněji působila v případě všech slovenských obcí jejich velikost. Na úrovni obcí se statutem měst byl efekt velikosti obce poměrně slabý (Model 1), pokud však do analýzy vstoupí všechny

slovenské obce (od nejmenší Příkré s osmi obyvateli až po Bratislavu s více než 400 tisíci obyvateli), nejenže je efekt počtu obyvatel statisticky významný, ale i negativní efekt nárůstu obyvatel na šance žen uspět v souboji o post starosty je poměrně silný (Model 3). Síla a směr působení velikosti obce přitom v případě analýzy všech slovenských obcí neklesá ani tehdy, pokud do regresního modelu vstoupí proměnná vyjadřující, zda v dané obci v předchozích komunálních volbách rovněž získala post starosty žena (Model 4). I nadále jsou šance žen řídit z postu starostky chod obce mnohem větší v menších obcích. Na druhé straně je nutné konstatovat, že i v tomto případě je schopnost regresního modelu vysvětlit meziobecní va-

rianci v úspěšnosti žen získat post starosty naplňována z převážné míry efektem přítomnosti ženské starostky v předcházejícím volebním

období, když tento faktor působí ještě silněji a posiluje šance žen získat mandát starostky více než 28krát.

Tabulka 3 Determinanty zastoupení žen na pozicích starostek na Slovensku (komunální volby 2010 – všechny obce), logistická regrese

	Model 3			Model 4		
	B	S.E.	Exp(B)	B	S.E.	Exp(B)
Velikost obce (log)	-0,796	0,104	0,451***	-0,590	0,132	0,437***
Vysokoškoláci	0,010	0,012	1,010	0,012	0,015	1,013
Katolíci	0,000	0,002	1,000	0,001	0,002	1,001
Maďaři	0,001	0,002	1,001	0,002	0,002	1,002
Předchozí starostka				3,352	0,120	28,552***
Konstanta	0,859	0,260	2,360***	-0,828	0,336	0,437**
N		2907			2907	
Nagelkerke R2		0,025			0,304	

Zdroj: vlastní zpracování autorem.

Poznámka: S.E.: standardní odchylka; hodnoty hladina statistické významnosti: ***: $p < 0,01$; **: $p < 0,05$, *: $p < 0,10$ (statisticky významné hodnoty vyznačeny tučně).

Závěr

Předkládaný text si kladl za cíl analyzovat faktory, jež mohou posilovat nebo naopak omezovat zastoupení žen ve vedení slovenských obcí. Naším cílem bylo rozšířit výzkumné pole na všechny slovenské obce, tedy prostor, jemuž se jako celku předchozí výzkumy dosud spíše vyhýbaly, do jisté míry pochopitelně, vzhledem k výrazné míře fragmentace sídelní struktury Slovenska, která klade při snaze zapojit do analýzy téměř tři tisíce obcí značné nároky na zpracování dat. V tomto ohledu byla jistým limitem naší analýzy právě zvolená úroveň agregace, která poskytuje pouze omezený počet proměnných, které jsou dostupné pro takto vysoký počet obcí při snaze o vysvětlení vlivu různých faktorů stojících za různou mírou úspěšnosti ženských kandidátek v politickém boji o post starosty (primátora) obce.

Přes jistá omezení podle našeho názoru přinášejí výsledky analýzy zajímavé závěry, ale současně i náměty pro budoucí výzkum. Prvním zjištěním je skutečnost, že socioekonomické a kulturní proměnné mají poměrně omezený (v mnoha případech téměř nulový) vliv na to, zda v dané obci usedne v křesle starosty žena. Jistou výjimkou byla pouze velikost obcí, která zejména v případě analýzy všech slovenských obcí potvrdila svůj očekávaně výrazně negativní vliv na politickou reprezentaci

žen (oproti pouze omezenému vlivu v případě úrovně velkých měst). To naznačuje, že ve slovenském případě můžeme potvrdit předpoklad, že post starosty ve větších obcích je spojen s vyšší prestiží tohoto postu (i s ohledem na finanční ohodnocení této činnosti a vyšší zdroje starostů a primátorů velkých slovenských měst), což se projevuje zejména na úrovni všech slovenských obcí, kde jsou meziobecní rozdíly v politické reprezentaci žen velmi výrazné, než tehdy, pokud jsou analyzovány pouze obce se statusem měst, nicméně i zde výsledky indikovaly pokles šancí žen spolu s růstem populace obcí.

Druhým zjištěním je velmi silný (zcela rozhodující) vliv předchozího obsazení postu starosty. Nejenže v obcích, v jejichž čele stála v předchozím volebním období ženská starostka, mají ženy v dalších komunálních volbách výrazně silnější šanci získat znovu do držení nejvyšší obecní post (na úrovni všech obcí je tato šance vyšší více než 28krát), ale tato nezávisle proměnná sama vysvětluje téměř kompletní meziobecní variaci závisle proměnné.

Výstupy předkládané analýzy tedy ukazují, že snaha o nalezení jednoznačných determinantů zastoupení žen v pozicích starostek je poměrně složitým úkolem, protože zahrnuje analýzu různých faktorů, které na sebe často mohou působit protichůdně jak v pozitivním, tak negativním směru. Další směr výzkumu by se tudíž měl soustředit na hledání dalších fak-

torů, které by mohly ve větší míře vysvětlit variaci úspěšnosti žen mezi různými obcemi. Jako první se v tomto případě nabízí téma inkumbence. Zatímco totiž některé předchozí výzkumy naznačovaly, že na Slovensku nemusí inkumbence hrát hlavní roli v procesu zvolení ženské starostky (Maškarinec, Klimovský, Danišová, 2018) a volba žen tudíž není nutně vázána na konkrétní osobu a její specifické charakteristiky, jež nemají rodovou povahu, a může postupně proměňovat politickou kulturu dané obce ve směru větší otevřenosti ženám, Sloboda (2014, 2017) naproti tomu ukazuje, že vliv inkumbence je v případě obhajoby starostenského postu (muži i ženami) velmi výrazný (přestože postupem času efekt této proměnné klesá). Rozšíření analýzy vedené v podobném směru pro všechny slovenské obce (předchozí studie pracovaly pouze s omezeným počtem největších měst) by tudíž mohlo přinést významné rozšíření poznatků o vlivu inkumbence mezi různě početnými velikostními kategoriemi obcí.

Podobně důležitou otázkou je, zda existuje vztah mezi volbou starostek a obecnou zkušeností žen v politickém procesu (viz např. Crowder-Meyer, Kushner Gadarian, Trounstin, 2015), kterou lze chápat jako nástroj usnadňující postupný nárůst úspěšnosti žen v lokální politice spolu s jejich postupným postupem od nižších pozic (obecních zastupitelek) až po pozice nejvyšší (post starostky obce), přestože některé studie ukázaly, že efekt mezi počtem žen zasedajících v předchozím období v zastupitelstvech jednotlivých obcí a šanci žen obsadit post starostky je velmi slabý.

Důležitým tématem budoucích prací, zejména v situaci, kdy by se jako rozhodující pro volbu žen potvrdil efekt inkumbence, je přesun analýzy směrem do kvalitativnější roviny výzkumu. V první řadě koncentrace na samotné aktéry voleb (ženy-starostky), resp. to, ze kterých stran tyto ženy pochází, jaká je jejich dřívější politická zkušenost, jaké jsou jejich ideologické orientace apod., což by mohlo osvětlit další možná vysvětlení odlišné úrovně deskriptivní reprezentace žen mezi jednotlivými obcemi. V druhé řadě by se další výzkum mohl zaměřit na otázku, jakým způsobem se přítomnost žen na pozicích starostek reprodukuje ve městech s jejich vyšší úspěšností, a to jak ze strany voličů, tak politických stran. Tato otázka je významná, pokud uvažíme, že naše

výsledky ukazují, že politická reprezentace žen je poměrně endogenní záležitostí, na kterou má nejvýraznější vliv právě předchozí úspěšnost žen, spíše než další faktory socioekonomické či kulturní povahy.

Rozšíření analýzy navrženými směry samozřejmě bude vyžadovat značné nároky dané počtem analyzovaných obcí a to zejména pokud by následující práce (což je podle našeho názoru do budoucna nezbytné) nepracovaly s pouze omezeným časovým rámcem, ale snažily se (z důvodu možnosti širšího zobecnění výsledků) rozšířit analyzované časové pole na delší období, zahrnující jak volby po obnovení obecní samosprávy na počátku 90. let, tak volby konané s více než čtvrtstoletým odstupem, jež by dokázaly osvětlit, zda je vliv jednotlivých proměnných na šance žen usednout ve vedení některé ze slovenských obcí konstantní v čase, nebo některé proměnné ztrácejí nebo naopak nově získávají důležitost v procesu, jakým se ženy v různé míře zapojují do procesu politického rozhodování.

Literatúra:

- BAKOŠ, E. – SOUKOPOVÁ, J. – ŠELEŠOVSKÝ, J.: The Historical Roots of Local Self-Government in Czech and Slovak Republics. *Lex Localis – Journal of Local Self-Government*, Vol. 13, No. 1 (2015), s. 1 – 19.
- BENGTTSSON, Å – HANSEN, K. M. – HARÐARSON, Ó. Þ. – NARUD, H. M. – OSCARSSON, H.: *The Nordic Voter: Myths of Ex-ceptionalism*. Colchester: ECPR Press 2014.
- BERNARD, J.: Individuální charakteristiky kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a jejich vliv na volební výsledky. *Sociologický časopis*, Vol. 48, No. 4 (2012), s. 613 – 640.
- BITUŠÍKOVÁ, A.: (In)Visible Women in Political Life in Slovakia. *Sociologický časopis*, Vol. 41, No. 6 (2005), s. 1005 – 1021.
- BULLOCK III., C. S. – MacMANUS, S. A.: Municipal Electoral Structure and the Election of Councilwomen. *Journal of Politics*, Vol. 53, No. 1 (1991), s. 75 – 89.
- BÚTOROVÁ, Z. – FILADELFIOVÁ, J.: Parlamentné voľby 2010 v rodovej perspektíve. In: BÚTOROVÁ, Z. – GYÁRFÁŠOVÁ, O. – MESEŽNIKOV, G. – KOLLÁR, M. (eds.): *Slovenské voľby '10: Šanca na zmenu*. Brati-

- slava: Inštitút pre verejné otázky 2011, s. 181 – 207.
- CROWDER-MEYER, M. – KUSHNER GADARIAN, S. – TROUNSTINE, J.: Electoral institutions, gender stereotypes, and women's local representation, *Politics, Groups, and Identities*, Vol. 3, No. 2 (2015), s. 318 – 334.
- DAHL, R. A. – TUFTE, E. R.: *Size and Democracy*. Stanford: Stanford University Press 1973.
- DAHLERUP, D. – LEYENAAR, M.: Breaking Male Dominance in Politics. In: DAHLERUP, D. – LEYENAAR, M. (eds.): *Breaking Male Dominance in Old Democracies*. Oxford: University Press 2013, s. 221 – 237.
- DARCY, R. – WELCH, S. – CLARK, J.: *Women, Elections, & Representation*. Lincoln: University of Nebraska Press 1994.
- EDER, C. – FORTIN-RITTBERGER, J. – KROEBER, C.: The Higher the Fewer: Patterns of Female Representation Across Levels of Government in Germany. *Parliamentary Affairs*, Vol. 2, No. 1 (2016), s. 1 – 21.
- FILADELFIOVÁ, J. – RADIČOVÁ, I. – PULIŠ, P.: *Ženy v politike*. Bratislava: S.P.A.C.E., MPSVR SR 2000.
- FOX, R. L. – LAWLESS, J. L.: To Run or Not to Run for Office: Explaining Nascent Political Ambition. *American Journal of Political Science*, Vol. 49, No. 3 (2005), s. 642 – 659.
- GIGER, N.: Towards A Modern Gender Gap in Europe? A comparative analysis of voting behavior in twelve countries. *The Social Science Journal*, Vol. 46, No. 3 (2009), s. 474 – 492.
- GYÁRFÁŠOVÁ, O. – BÚTOROVÁ, Z. – FILADELFIOVÁ, J.: Ženy a muži vo verejnom a politickom živote. In: BÚTOROVÁ, Z. (ed.): *Ona a on na Slovensku: Zaostrené na rod a vek*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky 2008, s. 265 – 289.
- HIX, S. – MARSH, M.: Punishment or Protest? Understanding European Parliament Elections. *The Journal of Politics*, Vol. 69, No. 2 (2007), s. 495 – 510.
- HOLTKAMP, L. – WIECHMANN, E. – SCHNITTKE, S.: *Unterrepräsentanz von Frauen in der Kommunalpolitik*. Berlin: Heinrich-Böll-Stiftung 2009.
- INGLEHART, R. – NORRIS, P.: The Developmental Theory of the Gender Gap: Women's and Men's Voting Behavior in Global Perspective. *International Political Science Review*, Vol. 21, No. 4 (2003), s. 441 – 463.
- ISHIYAMA, J. T.: Women's Parties in Post-Communist Politics. *East European Politics and Societies*, Vol. 17, No. 2 (2003), s. 266 – 304.
- KARNIG, A. K. – WELCH, S.: Sex and Ethnic Differences in Municipal Representation. *Social Science Quarterly*, Vol. 60, No. 3 (1979), s. 465 – 481.
- KJÆR, U. – MATLAND, R. E.: Women's Representation in Local Politics in the Nordic Countries – Does Geography Matter?, 2018. Dostupné na internetu: <http://dpsa.dk/papers/Women_in_local_politics_.pdf> [6/10/2018].
- KLIMOVSKÝ, D. – ŽÚBOROVÁ, V.: Komunálne voľby 2010. In: BÚTORA, M. – KOLLÁR, M. – MESEŽNIKOV, G. (eds.): *Slovensko 2010: Správa o stave spoločnosti a demokracie a o trendoch na rok 2011*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky 2011, s. 131 – 150.
- KOSTELECKÝ, T. – KRIVÝ, V.: Urbánno-rurálne rozdiely voličského správania v Česku a na Slovensku. *Sociológia*, Vol. 47, No. 4 (2015), s. 390 – 413.
- KREBS, T. B.: The Determinants of Candidates' Vote Share and the Advantages of Incumbency in City Council Elections. *American Journal of Political Science*, Vol. 42, No. 3 (1998), s. 921 – 935.
- KROOK, M. L.: Women's Representation in Parliament: A Qualitative Comparative Analysis. *Political Studies*, Vol. 58, No. 5 (2010), s. 886 – 908.
- MAGIN, R.: Women in local assemblies – rare guests or (almost) equal partners? In: PINI, B. – McDONALD, P. (eds.): *Women and Representation in Local Government. International Case Studies*. Abingdon: Routledge 2011, s. 37 – 55.
- MARSH, M.: Testing the Second-Order Election Model after Four European Elections. *British Journal of Political Science*, Vol. 28, No. 4 (1998), s. 591 – 607.
- MARTINUSSEN, P. E.: Government Performance and Political Accountability at Sub-national Level: The Electoral Fate of Local Incumbents in Norway. *Scandinavian Political Studies*, Vol. 27, No. 3 (2004), s. 227 – 259.
- MAŠKARINEC, P. – KLIMOVSKÝ, D.: Independent Candidates in the Local Elections

- of 2014 in the Czech Republic and Slovakia: Analysis of Determinants of Their Successfulness. *Lex Localis – Journal of Local Self-Government*, Vol. 14, No. 4 (2016), s. 853 – 871.
- MAŠKARINEC, P. – KLIMOVSKÝ, D.: Determinants of Women's Descriptive Representation in the 2014 Czech and Slovak Local Elections. *Lex Localis – Journal of Local Self-Government*, Vol. 15, No. 3 (2017), s. 387 – 410.
- MAŠKARINEC, P. – KLIMOVSKÝ, D. – DANIŠOVÁ, S.: Politická reprezentácia žien na pozíciách starostiek v Česku a na Slovensku v lete 2006–2014: Srovnávací analýza faktorů úspešnosti. *Sociologický časopis*, Vol. 54, No. 4 (2018), s. 529 – 560.
- MATLAND, R. E.: Women's Representation in National Legislatures: Developed and Developing Countries. *Legislative Studies Quarterly*, Vol. 23, No. 1 (1998), s. 109 – 125.
- NAVARRO, C. – MEDIR, L.: Patterns of gender representation in councils at the second tier of local government: Assessing the gender gap in an unexplored institutional setting. In: BERTRANA, X. – ENGER, B. – HEINELT, H. (eds.): *Policy Making at the Second Tier of Local Government in Europe: What is happening in provinces, counties, départements and landkreise in the ongoing re-scaling of statehood?* Abingdon: Routledge 2016, s. 111 – 132.
- NORRIS, P.: *Politics and Sexual Equality: The Comparative Position of Women in Western Democracies*. Boulder: Lynne Rienner 1987.
- NORRIS, P.: *Democratic Phoenix. Reinventing Political Activism*. Cambridge: Cambridge University Press 2002.
- ONDERCIN, H. L. – WELCH, S.: Comparing predictors of women's congressional election success. *American Politics Research*, Vol. 37, No. 4 (2009), s. 593 – 613.
- PAXTON, P.: Women in National Legislatures: A Cross-National Analysis. *Social Science Research*, Vol. 26, No. 4 (1997), s. 442 – 464.
- PINI, B. – McDONALD, P. (eds.): *Women and Representation in Local Government. International Case Studies*. Abingdon: Routledge 2011.
- REGULSKA, J. – FRIED, S. – TIEFENBACHER, J.: Women, politics and place: Spatial patterns of representation in New Jersey. *Geoforum*, Vol. 22, No. 2 (1991), s. 203 – 221.
- REIF, K. – SCHMITT, H.: Nine second-order national elections – A conceptual framework for the analysis of European election results. *European Journal of Political Research*, Vol. 8, No. 1 (1980), s. 3 – 44.
- REIF, K.: European elections as member state second-order elections revisited. *European Journal of Political Research*, Vol. 31, No. 1 – 2 (1997), s. 115 – 124.
- RUEDIN, D.: The Representation of Women in National Parliaments: A Cross-national Comparison. *European Sociological Review*, Vol. 28, No. 1 (2012), s. 96 – 109.
- RULE, W.: Electoral Systems, Contextual Factors and Women's Opportunity for Election to Parliament in Twenty-Three Democracies. *Western Political Quarterly*, Vol. 40, No. 3 (1987), s. 477 – 498.
- ŘEHÁKOVÁ, B.: Nebojte se logistické regrese. *Sociologický časopis*, Vol. 36, No. 4 (2000), s. 475 – 492.
- SIAROFF, A.: Women's Representation in Legislatures and Cabinets in Industrial Democracies. *International Political Science Review*, Vol. 21, No. 2 (2000), s. 197 – 215.
- SLOBODA, M.: Women's participation and Incumbency Advantage in Slovak Cities: the Case Study of Mayoral elections in Slovakia. *Socialiniai tyrimai/Social Research*, Vol. 36, No. 3 (2014), s. 101 – 112.
- SLOBODA, M.: Participácia žien na voľbách na primátora mesta v rokoch 2006, 2010 a 2014. In: BOMBA, L. – SMREK, M. – SOKOLA, I. (eds.): *Fenomén moci a sociálne nerovnosti 2014*. Bratislava: Univerzita Komenského 2015, s. 158 – 184.
- SLOBODA, M.: Incumbent's Advantage in Slovak Cities: The Effect of More Terms in Office on Incumbency Advantage. Working Paper. Bratislava: Public Policy Institute, Faculty of Social and Economic Sciences, Comenius University 2017.
- SMITH, A. – REINGOLD, B. – OWENS, M. L.: The Political Determinants of Women's Descriptive Representation in Cities. *Political Research Quarterly*, Vol. 65, No. 2 (2012), s. 315 – 329.
- SODB.: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Bratislava: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2011. Dostupné na internetu: <<http://census2011.statistics.sk/>> [6/10/2018].

- SÚSR.: Databáza Štatistického úradu Slovenskej republiky. Bratislava: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2018. Dostupné na internetu:
<<http://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases>> [6/10/2018].
- SOUKUP, P. – RABUŠIC, L.: Několik poznámek k jedné obsesi českých sociálních věd – statistické významnosti. *Sociologický časopis*, Vol. 43, No. 2 (2007), s. 379 – 395.
- SPICER, Z. – MCGREGOR, M. – ALCANTARA, C.: Political opportunity structures and the representation of women and visible minorities in municipal elections. *Electoral Studies*, Vol. 48 (2017), s. 10 – 18.
- STOCKEMER, D.: Women's Representation in Europe – A Comparison between the National Parliaments and the European Parliament. *Comparative European Politics*, Vol. 6, No. 4 (2008), s. 463 – 485.
- STOCKEMER, D.: Women's descriptive representation in developed and developing countries. *International Political Science Review*, Vol. 36, No. 4 (2014), s. 393 – 408.
- STUBAGER, R.: The Development of the Education Cleavage: Denmark as a Critical Case. *West European Politics*, Vol. 33, No. 3 (2010), s. 505 – 533.
- SUNDSTRÖM, A. – STOCKEMER, D.: What determines women's political representation at the local level? A fine-grained analysis of the European regions. *International Journal of Comparative Sociology*, Vol. 56, No. 3 – 4 (2015), s. 1 – 21.
- SWIANIEWICZ, P.: An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. *Local Government Studies*, Vol. 40, No. 2 (2014), s. 292 – 311.
- TAAGEPERA, R.: Beating the Law of Minority Attrition. In: RULE, W. – ZIMMERMAN, J. F. (eds.): *Electoral Systems in Comparative Perspective. Their Impact on Women and Minorities*. Westport: Greenwood Press 1994, s. 235 – 246.
- TOLLEY, E.: Do Women "Do Better" in Municipal Politics? Electoral Representation Gross Three Levels of Government. *Canadian Journal of Political Science*, Vol. 44, No. 3 (2011), s. 573 – 594.
- TROUNSTINE, J. – VALDINI, M. E.: The Context Matters: The Effects of Single-Member versus At-Large Districts on City Council Diversity. *American Journal of Political Science*, Vol. 52, No. 3 (2008), s. 554 – 569.
- TROUNSTINE, J.: Evidence of a Local Incumbency Advantage. *Legislative Studies Quarterly*, Vol. 36, No. 2 (2011), s. 255 – 280.
- VLACHOVÁ, K. – HÄUBERER, J.: Volební chování sociálních tříd. In: LINEK, L. (ed.): *Voliči a volby 2010*. Praha: SLON 2012, s. 152 – 165.
- VLACHOVÁ, K. – ŘEHÁKOVÁ, B.: Sociální třída a její vliv na volební chování. In: LEDA, T. – LINEK, L. – LYONS, P. – VLACHOVÁ, K. et al.: *Voliči a volby 2006*. Praha: Sociologický ústav AV ČR 2007, s. 133 – 145.
- WELCH, S. – KARNIG, A. K.: Correlates of Female Office Holding in City Politics. *The Journal of Politics*, Vol. 41, No. 2 (1979), s. 478 – 491.
- ZILIAK, S. T.: Statistical significance and scientific misconduct: improving the style of the published research paper. *Review of Social Economy*, Vol. 74, No. 1 (2016), s. 83 – 97.

*Práce na této stati byla podpořena grantovým projektem GAČR GA16-01019S
„Determinanty politické reprezentace žen na komunální úrovni v Česku a na Slovensku
v letech 1994 – 2014“*